

Flyttmönster i ett förändrat arbetsliv

– signalerna som visar hur vi ser på att bo och jobba i framtiden

FUTURION

tillsammans med The Remote Lab

OM FUTURION

Futurion är TCO:s och TCO-förbundens tankesmedja för framtidens arbetsliv. Vi bidrar med kunskap och insikter om morgondagens jobb och arbetsmarknad och de utmaningar som i synnerhet tjänstemännen står inför. Genom analyser, scenarier och spaningar blickar vi mot horisonten och den samhällsutveckling vi möter. Vi delar vår kunskap om framtidens arbetsliv genom samarbeten, samhällsdebatt och samtal. futurion.se/

OM THE REMOTE LAB

The Remote Lab är en kunskaps- och utvecklingsnod för framtidens distansoberoende arbetsliv. Vi arbetar för att underlätta för samhället, organisationer och människor i transformationen från normen kring den fysiska arbetsplatsen, till ett distansoberoende förhållningssätt i såväl samhällsutveckling som i organisationsutveckling. The Remote Lab arbetar aktivt för att stimulera mer forskning inom området distansarbete. remotelab.io/

FÖRORD

Genom historien har människan rört sig till de platser där de fått försörjning. Alla folkvandringar har i grunden handlat om detta, vare sig det varit jägare och samlare som följt buffelhjordar, nybyggare som brutit mark i norrländska skogar eller på den amerikanska prärien. Eller de människor som under de senaste hundraåren har flyttat till världens storstäder. Drömmen om ett bättre liv, framförallt materiellt, har fört oss till de platser där vi sett störst möjligheter till arbete och försörjning.

De flesta människor arbetar idag inom en halvtimmes restid från sitt arbete, även om det finns de som arbetspendlar längre sträckor. Distansarbete har funnits länge även om det i realiteten varit en företeelse på marginalen. Digitaliseringen har dock skapat helt nya praktiska möjligheter för många yrkesgrupper att kunna arbeta egentligen var som helst. På det digitala mötet ser du inte om de andra deltagarna sitter i samma kontorslandskap som du själv, i villaförorten eller på en resort i Sydostasien.

Tekniska möjligheter och praktiskt genomförande går dock inte alltid i takt och möjligheterna till distansarbete utnyttjades väldigt lite fram till för ett drygt år sedan. Tekniken till trots var normen att man "åkte till jobbet". Det som coronapandemin innebar var egentligen inte ett teknikskifte utan ett användarskifte.

Tankesmedjan Futurion har sedan den grundades fokuserat på framtidens arbetsliv och vad teknikutvecklingen betyder för hur vi kommer att arbeta.

Fokus har framförallt legat på automatisering och behovet av kompetensutveckling, men även vad utvecklingen innebär för ledarskap, arbetsorganisation och våra värderingar. I den här rapporten har vi bett The Remote Lab att dra ut penseldragen kring distansarbetet och vad det kan innebära i framtiden. Många arbetsgivare och fackliga organisationer har det senaste året fokuserat på de kort- och medellånga effekterna av ett ökat distansarbete. I den här rapporten siktar vi längre framåt.

För många människor innebär ökade möjligheter till distansarbete en frihetsrevolution. Tid frigörs från arbetsresor och möjligheter att bo var man vill ökar. Samtidigt innebär det utmaningar. Alla kan inte heller arbeta på distans. Någon ska ta hand om de äldre, köra ut varorna, undervisa barnen, vårda de sjuka, hämta soporna och sköta en massa andra arbetsuppgifter som i alla fall än så länge måste "göras på plats". Kommer dessa arbeten att bli mindre attraktiva än andra då de inte ger samma möjligheter till frihet. Och hur ser vi då till att några ändå vill utföra dessa?

En annan effekt handlar om globaliseringen. Om människor kan arbeta varifrån som helst så kommer också arbetsgivarna ha tillgång till ett globalt utbud av arbetskraft. Vi ser redan hur många företag väljer att lägga ut arbetsuppgifter på underleverantörer i låglöneländer. Idag har vi fackliga organisationer som säkerställer goda villkor för de som är anställda och arbetar hos svenska arbetsgivare. Hur fungerar det i en framtid där arbetsmarknaden i allt högre utsträckning är både global och digital?

Ann-Therése Enarsson, vd Futurion

INLEDNING: FÖRÄNDRADE RÖRELSEMÖNSTER

2018 släppte FN en rapport som pekade på att 68 procent av jordens befolkning skulle bo i urbana områden år 2050. Sedan coronapandemins utbrott har stadsutvecklare och forskare runt om i världen börjat ifrågasätta om detta fortfarande stämmer. Under senare år har vi kunnat se ett ökat intresse från anställda att arbeta helt eller delvis på distans. Samtidigt har pandemin tvingat arbetsgivare att anpassa sig till distansarbete och vi har sett tekniska utvecklingskliv motsvarande upp till sju år på bara några månader (McKinsey, 2020). Stora organisationer som Twitter och Spotify kommunicerar nu att deras medarbetare även efter pandemin själva kan välja hur och varifrån de vill arbeta.

Pandemin har tvingat länder att stänga sina gränser och gjort det svårare för invånare att röra sig fritt, vilket återspeglas i livsstilstrender och förändrade rörelsemönster som kan komma att sitta i under lång tid framöver. Människor har i större utsträckning ställts inför frågan vad de värdesätter och vi ser att många uppger att de saknar närheten till natur skulle kunna tänka sig att flytta från storstaden om de inte längre måste bo i närheten av arbetsplatsen.

Denna rapport, som är framtagen av The Remote Lab på uppdrag av Futurion, behandlar flera aktuella exempel på förändrade rörelsemönster, prioriteringar i levnadsförhållanden och satsningar på ett mer distansoberoende arbetsliv. Syftet är att ge bland annat arbetsgivare och organisationer inblick i pågående skeenden och trender som kan komma att påverka normen för hur vi tänker kring bostadsort och arbetsliv, och som i förlängningen påverkar var och hur rekrytering av medarbetare sker.

Vem är distansarbetaren?

- Innan coronapandemin arbetade omkring 3 procent av arbetstagarna i Sverige på distans större delen av tiden, medan ytterligare 30 procent arbetade på distans ibland (Eurofound, 2020). Under pandemin har nästan 43 procent arbetat på distans mestadels av tiden, med stor variation mellan olika branscher och sektorer.
- De branscher som främst räknar med att fortsätta arbeta på distans är även de som först började distansarbete, nämligen it- och kommunikation. Finans- och försäkringssektorn är den näst största distansarbetssektorn med nära 20 procent distansarbetare. Tjänstemän och kunskapsarbetare är kraftigt överrepresenterade, medan betydligt färre inom produktionssektorn jobbar på distans under pandemin. Även individer med hög utbildning och hög lön är överrepresenterade.
- I sin rapport från 2020 listar Eurofound sektorer som är extra lämpade för distansarbete utifrån behovet av fysiska möten, arbetsuppgifter, arbetsmetoder och arbetsverktyg. I topp hamnar finans- och försäkringsbranschen (93%), information och kommunikation (79%), utbildning (78%), professionell, vetenskaplig och teknisk verksamhet (76%), fastighetsverksamhet (75%) och offentlig administration och försvar (75%).
- Branscher som lämpar sig sämre för distansarbete är sjukvård och hälsa (30%), handel (27%), hotell och restaurang (16%) och produktion och konstruktion (10-20%).
- Innan pandemin arbetade kvinnor i lägre utsträckning än män från hemmet. Trots detta anger kvinnor i studier att de i större utsträckning än män skulle tacka nej till ett jobb om det inte finns möjlighet att arbeta på distans. Under pandemin har också fler kvinnor än män distansarbetat.

DRIVERS OF CHANGE

För att förstå hur framtiden skulle kunna se ut identifierar vi "Drivers of change" – de stora krafter och trender som omformar dagens samhälle till något nytt. Drivers of change är omfattande, långsiktiga, underliggande förändringsriktningar som formar framtiden. De bör sträcka sig över flera områden för att vara så olika och heltäckande som möjligt. Tillsammans med "Signals of Change" är de indikatorer och byggstenar för att skapa rimliga prognoser.

Identifierade drivers of change

- Globalisering (en uppkopplad värld)
- Digitalisering (från analog till digital)
- Utveckling inom telekommunikation, 5G, Automation och AI
- En ökad acceptans av distansarbete och flexibla arbetstimmar
- Klimatdestabilisering
- Pandemier
- Decentralisering
- Delningsekonomi

SIGNALS OF CHANGE

Att arbeta med "Signals of change", eller signalskanning, är en metod som är framtagen av forskningsinstitutet Institute for the Future. IFTF:s mission är att bygga mer framsynthetskapacitet i världen genom att tillhandahålla verktyg och resurser som hjälper människor att förutse framtiden för att fatta bättre beslut idag. Att samla in och skanna efter "Signals of Change" är ett av de mest använda verktygen för att skissa troliga alternativa framtidsscenarier.

En "Signal of change" definieras som en ny mindre eller lokal innovation, till exempel en ny produkt, tjänst, beteende, initiativ, policy, datapunkt eller teknik, med potential att skala upp och påverka andra platser, människor eller marknader. Specifika händelser eller innovationer som vi ser idag och instinktivt känner kommer att ta oss i en ny riktning. Signalerna synliggör fenomen på ett tidigt stadium och används som indikatorer för att visa att en prognos eller ett scenario är troligt.

För forskningsändamål dokumenteras signaler både med en beskrivning av fenomen ("What") och tolkning av möjliga konsekvenser ("So what").

Identifierade signalkluster för flyttmönster

- Temporär förflyttning
- Framväxt av communities
- Permanenta förflyttningar

TEMPORÄR FÖRFLYTTNING

Detta signalkluster handlar framför allt om fenomen kopplat till förflyttningar för kortare vistelser, från någon vecka upp till ett år på en ny plats. Ett exempel är digitala nomader som definieras som en rörelse där människor som arbetar helt på distans har en nomadisk livsstil. Ofta reser de runt i världen och bor på co-livingställen, vandrarhem eller i husbilar.

Antalet digitala nomader växer i takt med att allt fler arbetar på distans och att många länder börjar uppmuntra nomader att komma dit genom att sänka trösklarna för att vistas i landet. Flera länder har börjat se stor potential i att locka målgruppen. Många kommuner, regioner och stater etablerar program och kampanjer för att bygga ut co-working, co-living och andra tjänster i både stadsnära förorter och på landsbygden – designade utifrån den nya målgruppens krav och förväntningar.

ARBETSVISUM

WHAT: Att en stor del av kunskapsarbetare under coronapandemin arbetat på distans har visat sig gynna platser som exempelvis Bahamas, idealiskt för "långsiktiga" besökare som vill arbeta eller studera på distans medan de samtidigt upplever en ny destination och kultur. Öarna har därför startat ett "Bahamas Extended Access Travel Stay"-program, där deltagarna enkelt kan ansöka om ett års visum för att stanna och arbeta i landet och även få rekommendationer kring bostad i olika prisnivåer. Även Estland har utvecklat en enkel process för visum för distansarbetare utanför EU som vill bo i landet i upp till ett år. Kravet är att arbetstagaren är officiellt anställd hos ett företag utanför Estland, eller arbetar främst med icke-estniska kunder.

SO WHAT: Många länder och städer börjar se distansarbete som en möjlighet att dra nytta av tillfällig talanginflyttning som också kan spilla över på lokal utveckling, genom att låta distansarbetare ta del av den lokala livsstilen. Platser som betraktats som främst livsstilsrelaterade turistmål ändras nu till destinationer för längre vistelser för att locka kvalificerade tjänstemän och kunskapsarbetare. Nya tjänsteerbjudanden riktade till besökarna kan ge ekonomiska fördelar. I större skala kan hela länder locka talanger och utveckla bättre förutsättningar för distansarbetare som vill bo där under en begränsad period genom strategiska ställningstaganden och genom att skapa incitament för lokala aktörer att utforska sätt att göra längre vistelser möjliga.

<https://www.forbes.com/sites/kaeliconforti/2020/12/19/how-to-work-remotely-in-the-bahamas-for-up-to-a-year/?sh=79a4a1925cf4>

<https://www.forbes.com/sites/jackkelly/2020/09/08/digital-nomad-the-new-and-cool-trend-of-working-from-paradise-or-anywhere-in-the-world/?sh=20bffba44246>

<https://www.bahamasbeats.com/>

<https://e-resident.gov.ee/nomadvisa/>

DIGITALA NOMADER I USA

WHAT: Antalet digitala nomader i USA har ökat med 49 procent från 2019 (7,3 miljoner) till 2020 (10,9 miljoner). Sedan 2005 har denna grupp ökat med 140 procent och upp till 17 miljoner människor har i undersökningar visat intresse för att bli digitala nomader i framtiden. 17 procent av de digitala nomaderna ingår i "van life" -rörelsen, 51 procent bor på hotell och 16 procent på vandrarhem. Hela 70 procent av de amerikanska digitala nomaderna reser till fem eller flera länder på ett år.

SO WHAT: Fenomenet att resa runt i världen medan man arbetar på distans blir allt mer utbrett och lättillgängligt, något som organisationer bör ta hänsyn till vid utformningen av anställningsvillkor och strategier och policys för distansarbete. Detta är också början på en ny bransch inom boende för en målgrupp som vill ha längre vistelser som är mer inkluderande i det lokala samhället än ett traditionellt hotell, och där besökaren får möjlighet att uppleva livet som lokalinvånare. Detta skapar nya affärsmöjligheter för till exempel hotellbranschen eller co-workingindustrin, men även för nya typer av tjänster som kommer att behövas för att uppfylla behoven hos den ökande andelen digitala nomader.

<https://www.anyplace.com/blog/digital-nomad-statistics/#:~:text=The%20rise%20of%20remote%20work,in%20the%20digital%20nomad%20lifestyle.&text=The%20wide%20antagande%20av%20fjärrkontroll,nomad%20en%20gång%20resa%20är%20säker>

CO-LIVING

WHAT: Co-living är ett relativt nytt koncept där besökare erbjuds boende i hotellrumsliknande rum med tillgång till gemensamt kök, vardagsrum och community-aktiviteter. I storstäder som London har detta vuxit sig starkt som en effekt av bostadskrisen, där människor anslutit sig till den globala rörelsen av digitala nomader som uppmuntrar till en flexibel livsstil. Hyran är ofta billigare än för en egen lägenhet och det finns ofta även tillgång till gemensamma arbetsytor så att de boende kan ha ett skrivbord, mötesrum och internetuppkoppling för att kunna arbeta på distans. Målgruppen för co-living har ofta få ägodelar, lever i ett internationellt sammanhang med möjligheten och viljan att bo i många olika länder.

SO WHAT: Sedan pandemins utbrott har intresset för co-living och long stay-koncept ökat, särskilt bland stadsbor som vill komma bort från isolering. Det finns idag utbrett i många städer och samhällen, allt från huvudstäder som London och Stockholm, till mindre städer på Kanarieöarna. I Sverige hittar vi det bland annat i skidorten Åre. Under pandemin har ett nytt fenomen av "covid-flyktingar" uppkommit, människor som flyttar till länder som Sverige, där restriktionerna är lättare än i hemlandet, eller till varmare klimat och natur, för att undkomma lock down. Trenden kan vara tillfällig, men mycket tyder på att det kan komma att hålla i sig även på längre sikt, då infrastrukturen förbättras och fokuset på målgruppen blir starkare. Den här gruppen väljer ofta att äga färre saker, vilket öppnar upp för andra framväxande delningstjänster, som till exempel bil- eller cykelpooler som bidrar till en stärkt lokal ekonomi.

<https://www.fastighetsvarlden.se/notiser/dios-satsar-pa-nytt-colivingkoncept-are-forst-ut/>

<https://www.theguardian.com/cities/2019/sep/03/co-living-slutet-av-urban-ensamhet-eller-cynisk-foretags-sovsalar>

<https://www.tf1.fr/tf1/sept-a-huit/videos/confinement-ces-francais-qui-font-du-teletravail-depuis-les-iles-kanarieöarna-03256659.html>

<https://fr.euronews.com/2020/11/20/l-archipel-des-canaries-pour-teletravailler-au-soleil>

RANKING AV STÄDER

WHAT: The Nomad List är en webbplats skapad av och för digitala nomader för att betygsätta städer i världen utifrån faktorer som påverkar livskvalitet. Webbplatsen innehåller rankningar och recensioner av städer utifrån parametrar som lycka, temperatur, levnadskostnad, luftfuktighet, HBTQ-vänlighet, familjeliv, inkludering, samt information om hur man ansöker om arbetsvisum och uppehållstillstånd och var man kan arbeta på distans.

SO WHAT: Listor som The Nomad List visar att städer behöver tänka på den övergripande infrastrukturen, kulturen och tjänsterna för att hålla sig relevanta när distansarbetandet växer. Att bo i många olika städer blir en allt mer utbredd livsstil för en relativt kräsen målgrupp, som ofta söker en aktiv och hållbar livsstil. Stockholm ligger i skrivande stund på 46:e plats på listan och Malmö på 248:e, vilket visar på stor förbättringspotential om man vill locka till sig nya grupper av tillfälliga invånare, och samtidigt skapa mervärden för dem som redan bor där.

www.Nomadlist.com

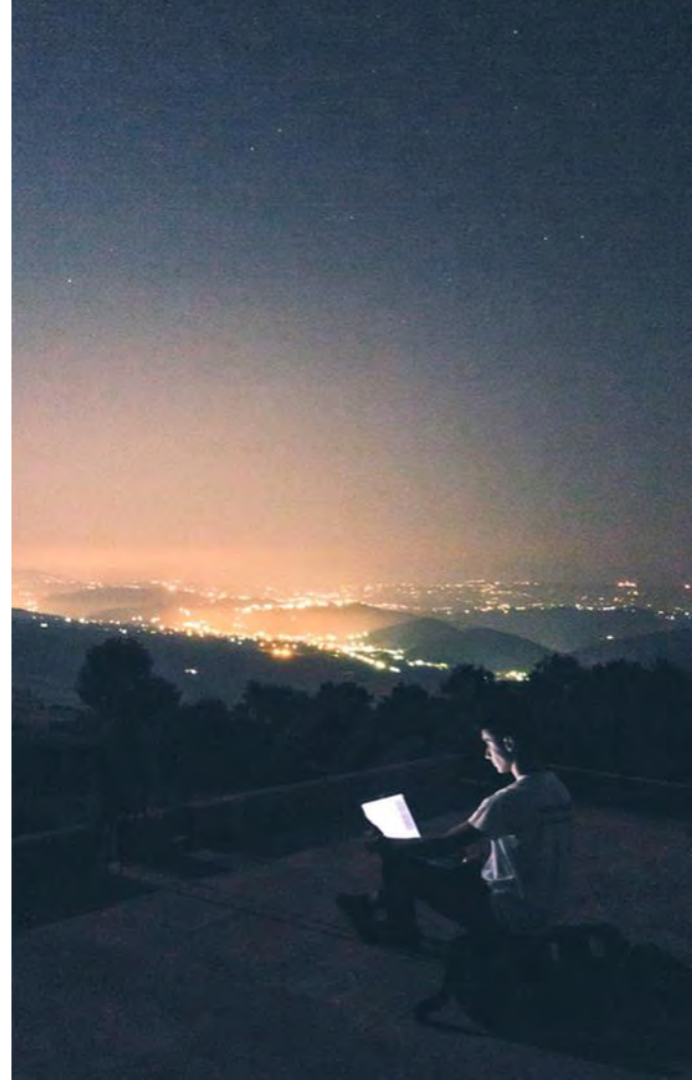
TECHTALANGER SÖKES!

WHAT: Hård konkurrens om kompetensen och förbättrade förutsättningar för kunskapsarbetare att distansarbete och bosätta sig var de vill, har fått många städer, regioner och länder att starta initiativ som ska locka techtalanger att komma dit och testa på livsstilen. "90 day Finn"-kampanjen är den finska regeringens satsning för att få talanger från USA:s tekniksektor att uppleva Finland under tre månader. Programmet ordnar bostäder, förskola och skolgång för familjer och ger även tillgång till relevanta affärsnätverk och skapar möjligheter för kandidaterna att fortsätta distansarbete från co-workinghubbar. Programmet erbjuder också fortsatt stöd för dem som vill stanna permanent efter de 90 dagarna, till exempel hjälp med att få permanent uppehållstillstånd.

Distansarbetare som flyttar permanent till amerikanska Tulsa erbjuds 10 000 dollar i kontanter, ett skrivbord på ett lokalt co-workingställe och hjälp med att hitta bostad. Tulsa investerar även i tekniskolor och utbildning för att framtidens arbetskraft ska kunna utbildas och bo där. På samma sätt hjälper Vermont till med flyttkostnaderna för Silicon Valley-arbetare på jakt efter bergig och naturnära livsstil. De senaste årens trend bland techarbetare på USA:s öst- och västkuster att flytta från de dyra storstäderna till billigare, mindre städer har accelererat under pandemin. Även svenska exempel finns, där till exempel Region Örebro erbjuder co-workinghubbar till internationella eller nationella distansarbetare och marknadsför Örebro som en prisvärd, kulturell och sportig stad med närhet till naturen.

SO WHAT: Detta är tydliga exempel på att städer och länder ser distansarbete som en möjlighet att locka människor att bosätta sig eller hjälpa till att utveckla området. När människor inte längre behöver bo där arbetet finns skapas nya incitament till att flytta för den som vill undvika trånga och dyra städer. Kampanjerna har varit mycket framgångsrika, Finland mottog 5 000 ansökningar till endast 50 platser och i USA har man sett ännu mer extrema siffror där exempelvis Bentonville i Arkansas fick 25 000 ansökningar till de 25 platser de hade i sin kampanj. Viljan att flytta finns hos målgruppen och mindre städer tävlar nu om vilka som kan leverera den attraktivaste livsstilen. Företag som kan påverka sin hemstad att arbeta med attraktivitet mot målgruppen kan få lättare att rekrytera talanger i framtiden.

<https://www.thelocal.se/20210121/seven-surprising-things-about-swedens-secret-startup-hub-business-region-orebro-tlccu>
<https://www.helsinkibusinesshub.fi/90-day-finn/>
<https://www.techrepublic.com/article/what-tulsa-and-other-cities-are-doing-to-woo-remote-workers-away-from-silicon-valley/>
<https://www.nextgov.com/cio-briefing/2019/11/tech-talent-may-be-shifting-away-superstar-cities/161555/>
<https://eu.burlingtonfreepress.com/story/news/local/vermont/2018/05/31/vermont-betal-fjärr-arbetare-flytt-incitament/659553002/>

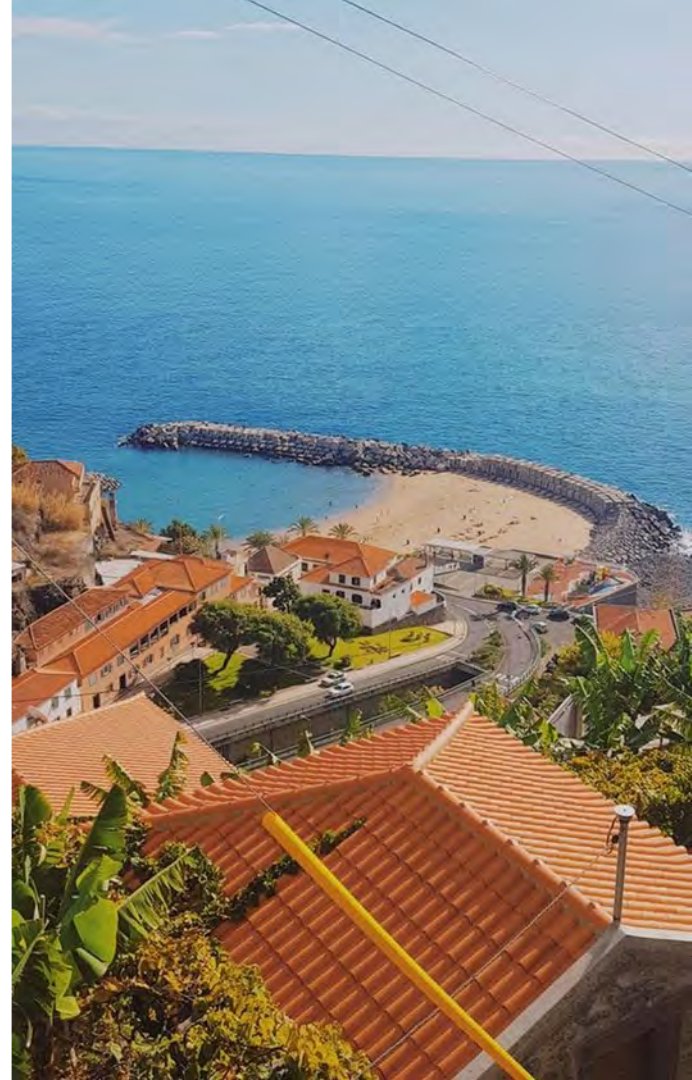

NOMADBYAR

WHAT: Portugisiska Madeira har genom ett statligt initiativ byggt upp ett community helt fokuserat på digitala nomader. Där erbjuder de 100 platser till inresande tillfälliga invånare. 5 000 personer har redan skickat in ansökan till initiativet, som syftar till att överbrygga turismnäringens säsonger och minska regionens beroende av kortvariga besökare. Projektet samarbetar med lokala hotell-, fastighets- och hyrbilsföretag för att skapa en paketering för besökarna och erbjuder dem gratis arbetsyta i det lokala kulturcentret, samt tillgång till ett Slack-community och gratis wifi.

SO WHAT: Även från offentligt håll görs investeringar för att regioner som är beroende av inresande turister ska få besökare som genererar intäkter under längre perioder och även under lågsäsong. Regioner och städer har insett att en omstrukturering av turismnäringen är nödvändig för att kunna diversifiera inkomstkällorna då många drabbats hårt av det minskade resandet under pandemin. Hotellföretag kan vidareutveckla sina koncept för att fokusera mer på längre vistelser och lokala samhällen kan bygga upp infrastruktur och tjänster för målgruppen distansarbetare. Detta kan komma att bli en långsiktig omställning av turismnäringen där pandemin tydligt visat bristen på resiliens.

<https://www.euronews.com/travel/2021/01/29/europe-s-first-digital-nomad-village-is-opening-on-a-tiny-volcanic-island>

INFRASTRUKTUR FÖR DISTANSARBETE

WHAT: Co-livingföretaget Common uppmuntrar amerikanska städer att ansöka om att bli nav för distansarbete och bygga kombinerade co-working och co-living hubbar för att locka till sig distansarbetare. Fem städer har hittills valts ut för projektet. De erbjuder olika finansiella incitament (vanligtvis 10 000 dollar eller hjälp med husköp) och annat stöd (som en gratis cykel) till långtidsgäster. Kampanjen lanserades innan pandemin men kommer att utvecklas först efter att den har avtagit. Städerna har hittills fått tiotusentals ansökningar från människor som letar efter lägre huspriser och bättre livskvalitet.

SO WHAT: Det stora intresset, trots avbrottet för pandemin, visar arbetstagarnas vilja att flytta från stora städer för att fortsätta distansarbete på heltid. Som en effekt av pandemin har hotell, fastighetsbolag och co-workinghubbar utvecklat och utökat sin verksamhet genom att locka distansarbetande kort- eller långvariga gäster till sina städer. Det finns ett stort behov av billigare bostäder än vad stora städer erbjuder, så marknadspotentialen för denna typ av investeringar bör anses vara väldigt god när man utvecklar mer rurala nav för distansarbetare.

<https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-01-26/how-small-cities-are-trying-to-lure-remote-workers>

FRAMVÄXT AV COMMUNITIES

Detta signalkluster fokuserar främst på gräsrotsdriven utveckling lokalt i städer och samhällen. Under coronapandemin har det känts viktigt för många att visa solidaritet till andra människor i sin närhet och man har kommit att förlita sig mer på det lokala samhället och närproduktion än tidigare. Mindre samhällen, städer och regioner bidrar genom att investera i digital infrastruktur för att bygga upp communities som kan verka för att utveckla det lokala samhället. Det bidrar inte bara till de som redan bor där utan skapar en kreativ attraktionskraft för nya talanger som även de kan bidra till den lokala utvecklingen.

WIFI-TRIBE

WHAT: Wifi-tribe är en grupp digitala nomader som tillsammans reser runt världen, delar bostad och arbetar tillsammans. Deltagarna betalar ett medlemskap för att tillhöra en grupp när de reser samt boendekostnad. Priset varierar beroende på kontinent och boende och gruppen väljer själva vilka städer de vill besöka under ett år. "The Tribe" bygger upp känslan av gemenskap genom att dela upp deltagarna i grupper om 12-25 så att de kan arbeta och äventyra tillsammans i de olika länderna.

SO WHAT: Communities som är oberoende av fysiska platser byggs upp på flera håll av människor som vill resa och uppleva olika delar av världen. Turismindustrin har drabbats av en kraftig minskning av semesterbesökare på grund av coronapandemin, men potentialen för distansarbetande besökare växer. Städerna som kommer att gynnas mest av den nya målgruppen långtidsbesökare, är de som investerar i kollektivt boende och kollektiva arbetsytor, som skapar samarbeten med redan befintliga communities på platsen, till exempel lokala föreningar, aktivitetsutövare, matproducenter och kulturarbetare, och som möjliggör utveckling av nya lokala initiativ för att möta behov från besökande distansarbetare som vill uppleva det dagliga livet i den stad de besöker.

<https://wifitribe.co/how-it-works>

DEN UTOPISKA GRÖNA PLATSEN

WHAT: Vivrovert (bo i grönska) är en webbplats gjord för att hjälpa människor i Frankrike som vill flytta till mindre befolkningstäta områden. På webbplatsen kan människor som redan bor i dessa områden sälja sina fastigheter och stadsbor som söker bostad kan förfina sökningen utifrån kriterier för hur och var de vill bo. Sökkriterier kan till exempel vara om platsen ligger nära berg eller stränder, hur bra bredbandet är, hur mycket brott som begås, befolkningstäthet, väder och avstånd med tåg till Paris och närmaste stora stad. Vivrovert har även inkluderat en plattform där de som är intresserade av att flytta kan stötta och ge råd till varandra inför flytten.

SO WHAT: Vivrovert är ett enkelt sätt för människor att hitta den perfekta platsen för dem att bo på utanför de större städerna i Frankrike. Det community som ligger bakom tjänsten hjälper även människor som vill flytta genom att sänka trösklarna, bland annat med stöd och råd från de som redan gått igenom den förändringen. Det uppmuntrar människor att stanna kvar i Frankrike, samtidigt som de har möjlighet att förändra sin livsstil. Communityn fyller en viktig roll när det kommer till val av bostadsort. De lokala ambassadörerna och människorna på platsen spelar en avgörande roll som ingen marknadsföringskampanj kan överträffa.

RÄDDA BYAR

WHAT: Projekt Kaxås, Sollefteås bredbandsbillerbyar, Falkenbergs och Örnsköldsviks ödehus är alla exempel på initiativ som startats av invånare i respektive samhälle. Initiativen grundar sig i en vilja att skapa tillväxt i byar eller att rädda eller utveckla lokala skolor, butiker och andra samhällsviktiga funktioner. Projekt Kaxås uppmuntrar familjer att flytta till byn i Jämtland för att bygga ett community i ett nytt lokalsamhälle och rädda den lokala skolan. Byn har ett starkt fokus på hållbarhet, friluftsliv och goda förutsättningar för distansarbete. Konceptet med Bredbandsbillerbyar har prövats nära Sollefteå, där två eller tre hushåll bildar en lokal gemenskap och försöker vara så självförsörjande som möjligt, med god bredbandsuppkoppling för att kunna jobba på distans. Projektet är också ett försök att rädda lokala skolor, minska utsläppen från pendling och att bygga upp den lokala ekonomin utanför städerna. Falkenberg och Örnsköldsvik är två exempel på kommuner som gör en kartläggning av ödehus. Människor som inte använder sin gamla släktgård eller fritidshus uppmuntras att sälja dem till nya invånare, vilket förbättrar livet och synen på landsbygden. Ofta lockas entreprenöriella människor från städerna som man ser kan komma att spela en viktig roll för utvecklingen av lokalområdet.

SO WHAT: Ovanstående initiativ bygger alla på en vilja att återskapa landsbygdssamhällen, och göra dem mer attraktiva för stadsbor som vill ha en livsstil närmre naturen. När distansarbete har blivit mer normaliserat sätts ljuset på grundläggande behov som bra internetuppkoppling, och lokala communities av människor som arbetar på distans kan öka mervärdet. Byar kan dra stor nytta av mindre investeringar i digital infrastruktur för att utveckla sina i övrigt minskande lokala samhällen, eftersom distansarbetare i allt högre grad vill bo utanför storstäderna. Detta bidrar också till regionala utvecklings- och hållbarhetsmål genom att minska pendlingsbehoven men också genom att det lokala samhället och ekonomin byggs när människor spenderar mer tid där de bor.

<https://projektkaxas.se/>

<https://www.land.se/landkoll/kartlaggning-av-odehus-gav-falkenberg-nya-invanare/>

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/halland/vill-locka-foretagare-till-tomma-hus-pa-landsbygden>

<https://arkitekten.se/nyheter/staden-har-borjat-splata-ut-sin-roll-som-livsmiljo/>

UTVECKLING AV NORGES Ö-VÄRLD

WHAT: Træna är en liten ö med 500 invånare, 60 km från fastlandet i Norge. Ön stimulerar sin lokala utveckling genom att bjuda in internationella aktörer att bo där tillfälligt, under kortare eller längre tid, och hjälper dem att utveckla projekt inom olika kategorier som konst, gastronomi, företag, antropologi eller fotografi. Målet är att utveckla ö-samhället på ett innovativt, kreativt och hållbart sätt, med bidrag från både invånare och besökare. Arctic Coworking Lodge är ett kombinerat co-living och co-working-nav som har etablerats på Lofoten för att locka digitala nomader till det äventyrliga livet där, med surfing, klättring, skidåkning och vandring. De har också öppnat ett litet café för att skapa mer socialt och kreativt idéutbyte bland distansarbetarna. Det har blivit populärt bland digitala nomader, som stannar där i veckor eller månader och ibland kommer dit med egna båtar.

SO WHAT: Små samhällen drar aktivt nytta av distansarbetet och trenden kring digitala nomader genom att hitta sina egna sätt att attrahera och dra nytta av tillfälliga invånare som kan delta i samhällsutvecklingen. På detta sätt får de både ekonomisk utveckling och attraktionskraft såväl som en kreativ och mångsidig "brain gain". Alla individer som kommer dit kan bidra till den lokala utvecklingen genom innovationer till förmån för lokalsamhället, samtidigt som de uppskattar livsstilen och aktiviteterna på de olika platserna. Genom denna gräsrotsdrivna utveckling får platserna också uppmärksamhet som gynnar deras marknadsföring och de är ofta ute och pratar världen över hur de har byggt upp sitt community kring utveckling av platsen.

<https://airtraena.wordpress.com/english/>

<https://svenskanomader.se/arbetsliv/arctic-co-working-lodge-lockar-aventyrliga-digitala-nomader-till-lofoten/?fbclid=IwAR0cjOFmEDzfiEY90kVfiy9oSLB-geM4fivMVd-a8>

REDESIGN AV REGIONER

WHAT: Lozere är en lugn trakt i centrala Frankrike som nyligen startade en kampanj för att locka distansarbetare att flytta till regionen, och samtidigt uppmuntrade lokala jordbrukare och företag att utvecklas genom digitalisering. De stöttar aktivt tillväxten av småföretag i regionen, särskilt i de mindre samhällena. Det finns ett särskilt fokus på att utveckla lokal livsmedelsproduktion, digital teknik och användning av teknik inom hälso- och sjukvård och andra områden. Det man sett är att tillväxten av lokala företag varit en avgörande faktor för att möjliggöra ett normal fungerande samhälle under pandemin, men att det även kommer att ge långsiktiga fördelar för Lozere. Regionen hjälper familjer att bosätta sig där genom hjälp med att hitta arbete, bostäder och tillgång till andra samhällsfunktioner och tjänster.

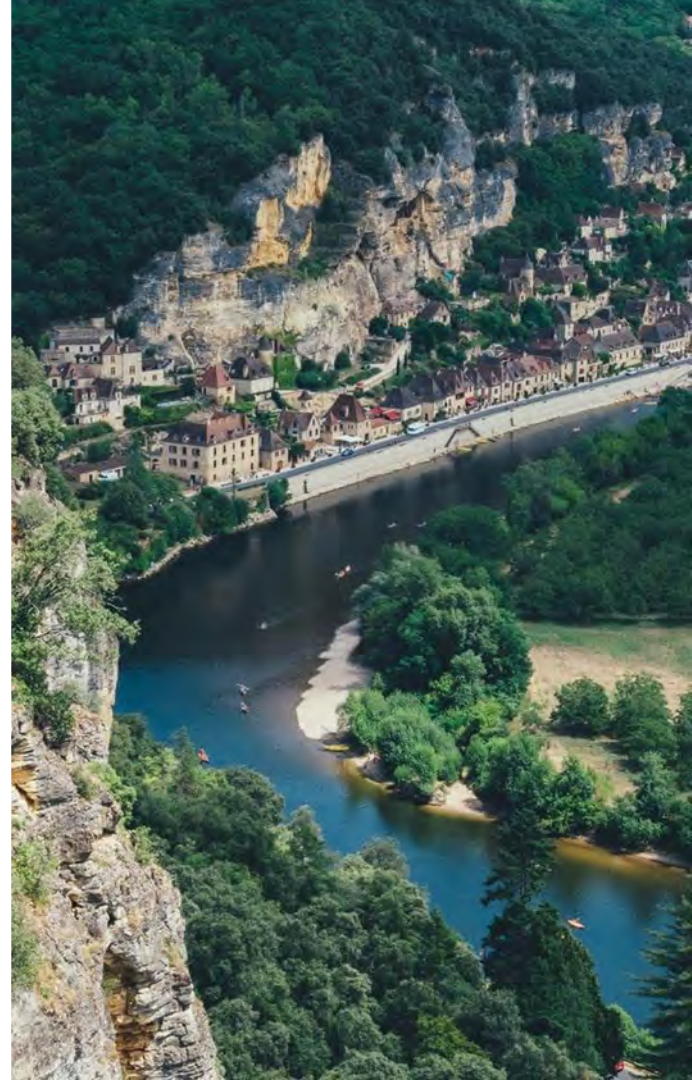
SO WHAT: Coronakrisen har ökat behovet av digitalt stöd (inom t ex hälsa, kultur, juridiskt stöd eller distansarbete) i mindre och mer isolerade samhällen. Parallellt med utvecklingen av ökad självförsörjning inom dessa samhällen vill man även locka fler människor att flytta dit i syfte att möjliggöra nya möjliga avkastningar på lokala investeringar. Utveckling och tillväxt av lokala samhällen och närproduktion gör dem inte lika isolerade eller beroende av större stödstrukturer, och mer resilienta i kriser. Större lokala investeringar i infrastruktur för distansarbete och digitalisering av samhällsfunktioner kan därmed skapa fördelar för regional utveckling.

<http://lozere.fr/lamenagement-du-territoire/nouvelles-technologies/le-teletravail.html>

<http://lozerenouvellevie.com/topicality/lozere-developpement-laureat-fabriques-de-territoire/>

<http://solozere.com/>

<http://lozere-developpement.com/>

PERMANENTA FÖRFLYTTNINGAR

Detta signalkluster omfattar permanenta förflyttningar och exempel på dessa. Efter upprepade globala nedstängningar på grund av pandemin har många företag anpassat sig till att arbeta helt på distans. Många invånare i större städer har insett behovet av gröna ytor och närhet till naturen när resandet begränsas. Detta har drivit på en redan existerande trend av ökad förflyttning av stadsbor till förorter, mindre städer eller landsbygd. Primärt finns en önskan om att sänka sina boendekostnader, vara närmare familjen och naturen eller flytta tillbaka till sin hemstad.

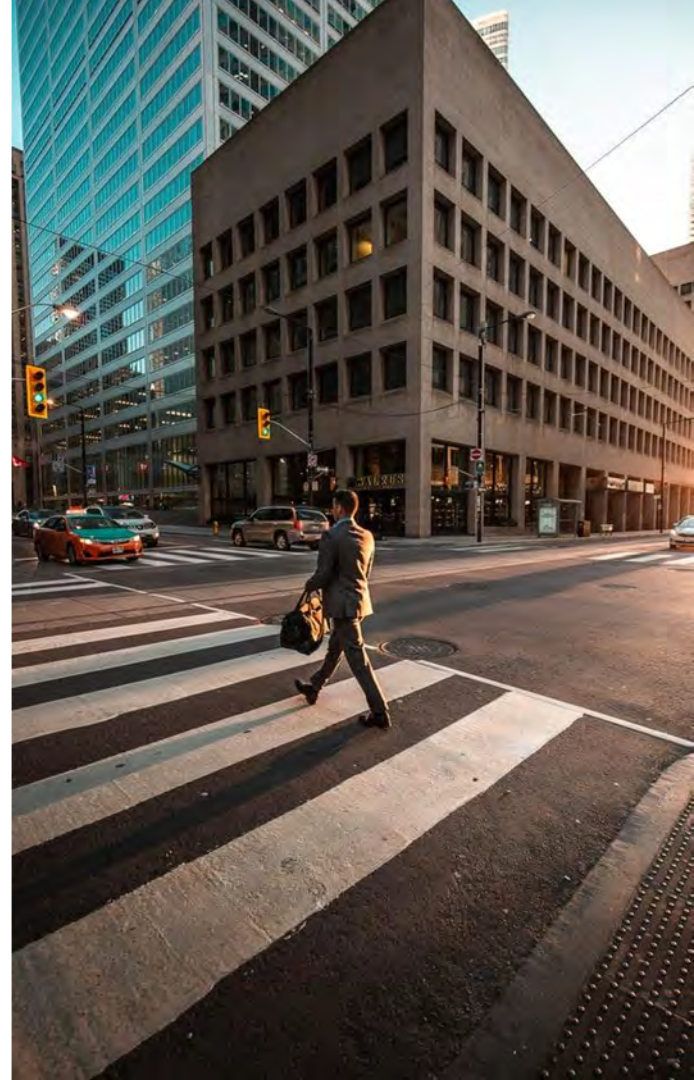
Flera studier visar att människor i stor utsträckning vill fortsätta arbeta på distans mer eller mindre, och många kan tänka sig att byta ut kontoret mot ett närliggande co-workingställe. Att fler individer nu börjar flytta permanent innebär att arbetsgivare behöver anpassa sin syn och sina policies kring distansarbete, och att fler kommer att behöva tillåta detta för att hålla sig attraktiva. Även kraven på arbetsplatsen påverkas, det minskade behovet av fysisk närvaro på arbetet innebär att många kan minska ner sina kontorsytor och att arbetsplatsens fokus framförallt blir att stimulera socialt utbyte, kreativitet och samarbete. Vi står inför en omfattande samhällsförändring där andra värden än tidigare driver flyttmönster. Detta kommer påverka såväl företag som samhällsutvecklingen permanent.

NEDMONTERING AV AFFÄRSDISTRIKT

WHAT: Wellington och Auckland i Nya Zeeland upplever båda en stark utflyttning från sina centrala affärsdistrikt. Bank of New Zealand har minskat sitt kontor med en tredjedel och Contact Energy (en av Nya Zeelands största energi-, el- och bredbandsleverantörer) har stängt ned kontor i Auckland och Wellington efter att de implementerat distansarbete permanent. Andra stora företag flyttar också från stadens centrum ut mot förorter.

SO WHAT: När företag minskar sina ytor eller lägger ned kontor speglar detta ett permanent skifte från arbetet i staden till att människor istället arbetar närmare sin hemmiljö. Detta är inte längre en fas utan en långsiktig trend som börjar ta form. Det är särskilt intressant att se i Nya Zeeland eftersom landet hittills har varit ett av de minst drabbade under pandemin. Som ett resultat kan framtida investeringar i kontorslokaler komma att minskas då de inte längre behöver inrymma enskilt arbete, utan fokus istället ligger på aktivitetsbaserade kreativa samarbetsytor, och affärsdistrikt luckras upp till förmån för en mer hållbar, grön och multifunktionell stadsmiljö.

<https://www.tvnz.co.nz/one-news/new-zealand/big-business-moving-nz-s-two-largest-cities-work-home-trend-ramps-up>

UTFLYTT FRÅN LONDON

WHAT: En tredjedel av Londonborna vill byta bostad och av dem vill hälften flytta ut från storstaden. 14 procent av Londonborna vill flytta från staden till följd av coronapandemin. Av de som vill byta bostad anger cirka tre fjärdedelar att de definitivt, förmodligen eller möjligtvis (30%, 24% och 19%) vill flytta när de tillfrågas om sannolikheten att de flyttar inom tolv månader. Människor bryr sig i större utsträckning än tidigare om att ha trädgård och grönområden efter de upprepade lock down-perioderna under pandemin, och många av dem som inte vill flytta är kvar av ekonomiska eller arbetsrelaterade skäl. 26 procent av Londonborna har arbetat på distans utanför stads kärnan under pandemin och vill fortsätta att göra det. En tredjedel av de brittiska invånarna säger att en fortsatt flexibel arbetssituation skulle få dem att flytta.

SO WHAT: När arbetsgivare blir mer flexibla och kan erbjuda ökade möjligheter till distansarbete för vissa roller, kan detta inspirera fler att flytta utan att det för den skull påverkar företaget negativt. Företag kan också spara pengar på kontorslokaler. Att vi går ifrån det fysiska kontoret som norm kan på sikt också innebära att vi rör oss från tanken om stora viktiga centralorter som motor i utvecklingen. Ett distribuerat driv skapar inte bara diversifierade utvecklingsområden utan också en mer distribuerad ekonomi.

<https://www.thehrdirector.com/business-news/covid19/covid-19-accelerates-migration-from-london-as-1-6m-plan-moves-out-of-the-capital/>
<https://www.london.gov.uk/press-releases/assembly/escaping-the-city-post-covid>

AMERIKANSKA TRENDER

WHAT: Flyttföretag i USA har använts för att mäta förändringar i USA:s interna migrationsmönster mellan 2019 och 2020, före och under pandemin. Fler människor flyttar nu av personliga skäl som familjens hälsa och välbefinnande, förändringar i arbetsförutsättningar (som distansarbete) och önskemål om livsstilsförändringar och förbättrad livskvalitet. Flera stater med stora städer som Washington D.C. och New York finns bland dem som har en nettoförlust av invånare, medan landsbygdsstater som Vermont och North Dakota har upplevt ett nettotillskott. Permanenta flyttar har ökat med 2 procent jämfört med 2019 och tillfälliga flyttar har ökat med 27 procent. Hälften av tillfrågade säger att de inte kommer att återvända till jobb som inte erbjuder distansarbete efter pandemin. Nästan en fjärdedel av de heltidsanställda är villiga att ta en lönesänkning på över 10 procent för att få arbeta hemifrån åtminstone en del av tiden, och hälften av dem uppger att de skulle flytta om de kunde arbeta hemifrån hela eller större delen av tiden. Upp till 23 miljoner amerikaner planerar att flytta till följd av distansarbete, vilket ökar migrationstakten med fyra gånger från nivån innan pandemin. Människor är villiga att flytta längre bort än en normal pendlingssträcka för att få ett billigare boende.

SO WHAT: Att medarbetare flyttar permanent från städer och inte vill komma tillbaka till ett företag som inte erbjuder distansarbete är något som arbetsgivare kommer behöva ta ställning till om de vill behålla och attrahera medarbetare. Goda riktlinjer behövs för att säkerställa att distansarbetet fungerar och att man tillgodoser medarbetarnas välbefinnande. Strategier för att kunna erbjuda sociala sammanhang i form av co-workinghubbar för distansarbetare, och samtidigt se till att arbetsmiljön på hemmakontoret fungerar, kommer bli viktiga frågor när nya policies tas fram för framtida arbetssätt post corona.

<https://www.mymove.com/moving/covid-19/coronavirus-moving-trends/>

https://www.mymove.com/wp-content/uploads/2020/10/MM_Moving-During-Coronavirus_Infographic_5-1.jpg

<https://www.unitedvanlines.com/newsroom/covid-moving-trends>

<https://www.owllabs.com/state-of-remote-work/2020>

<https://www.upwork.com/press/releases/economist-report-remote-workers-on-the-move>

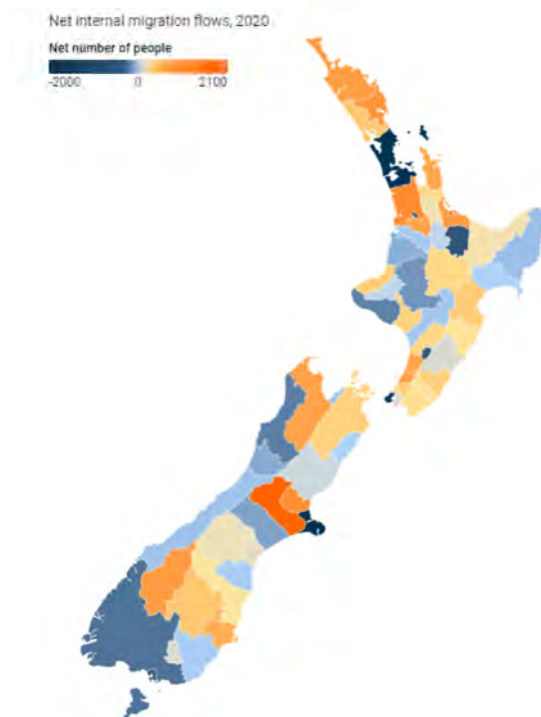

FLYTT FRÅN STÄDER TILL RURALA OMRÅDEN

WHAT: Nya Zeeland står inför en nettoförlust av invånare i sina städer till förmån för en nettoökning av invånare i landsbygdsområden. En av tre respondenter i en nyligen gjord undersökning har övervägt att flytta från Auckland de senaste två åren på grund av huspriser och tillgång till boende. Ytterligare 36 procent tyckte att tanken på att flytta var en bra idé, även om de inte tidigare hade övervägt det. De som inte hade övervägt att flytta angav att de kände sig oroad över om de skulle få behålla sina arbeten och att de inte skulle kunna hitta ett nytt arbete i mer avlägsna områden. Med en ökning av distansarbete kommer detta att bli ett enklare val. Andra studier har funnit liknande resultat, där fler och fler Nya Zeeländare väljer att flytta till provinserna på grund av levnadskostnader.

SO WHAT: Arbetstagare kan nu distansarbete på ett längre avstånd från kontoret än man tidigare gjort och pendla mer sällan (till exempel en gång per vecka). Nya Zeeland har satsat på infrastruktur och byggt ut snabbt bredband över hela landet. I kombination med stigande huspriser och ett ökande intresse för en hälsosam livsstil hos Nya Zeeländare, öppnar det upp nya möjligheter för regionerna. Istället för att de mindre stadskärnorna dör, finns nu istället möjligheter till utveckling där de lantliga regionerna i Nya Zeeland ser mest lovande ut ur ett tillväxtperspektiv.

<https://www.newzealandmovers.co.nz/blog/property-crisis-1-in-3-have-looked-at-leaving-auckland>
<https://www.infometrics.co.nz/kiwis-shifting-from-cities-to-the-regions/>

Looking down the list of areas with the largest net inflow of internal migration does generally show a spread out from urban centres, with areas in Northland, the upper bay of Plenty, upper Wellington, and mid-Canterbury all well represented.

HUSPRISER

WHAT: En stor del av de som flyttar från storstäder anger bostadspriser som anledning till flytten. Under pandemin har tankarna kring att ha trädgård och grönområden i närheten hos många nära övergått från en önskan till ett behov. I Stockholm har huspriserna stigit snabbare än priserna för bostadsrätter (över 10% per år), vilket visar tydligt på ett ökat intresse för hus, men också ett större behov av prisvärda bostäder. I områden i närheten av Stockholm har huspriserna ökat mest, mer än i områden längre bort i samma region. I Nederländerna ser däremot trenden annorlunda ut. Där har flera landsbygdsområden sett snabbare utveckling av bostadspriser, över 20 procent, i jämförelse med Amsterdam där priserna ökade med 3,4 procent.

SO WHAT: Prisvärda bostäder kommer fortsättningsvis att behövas, och för dem som inte har råd med de stigande huspriserna i storstadsnära områden blir landsbygden ett billigare alternativ. Även på vissa håll på landsbygden kan man se att inflyttade storstadsbor driver upp priserna på hus, vilket skapar både utmaningar och fördelar för redan boende på orten. Om trenden fortsätter kan ett potentiellt avbrott i urbaniseringen inom vissa målgrupper ske till förmån för att mer lantliga områden växer, vilket skulle innebära större spridning av talanger och kunskapsarbetare. Detta ställer i sin tur ett större krav på organisationer och företag när det kommer till distansarbete, men kan även bli en fördel med större diversitet bland medarbetare, fler marknader och en större förståelse för dessa.

<https://www.dn.se/ekonomi/villapriserna-stiger-snabbt-over-tio-procent-pa-ett-ar/>
<https://www.dn.se/sthlm/har-har-bostadspriserna-stigit-mest-i-stockholms-lan/>
<https://nltimes.nl/2021/01/15/amsterdam-increasingly-losing-residents-countryside>

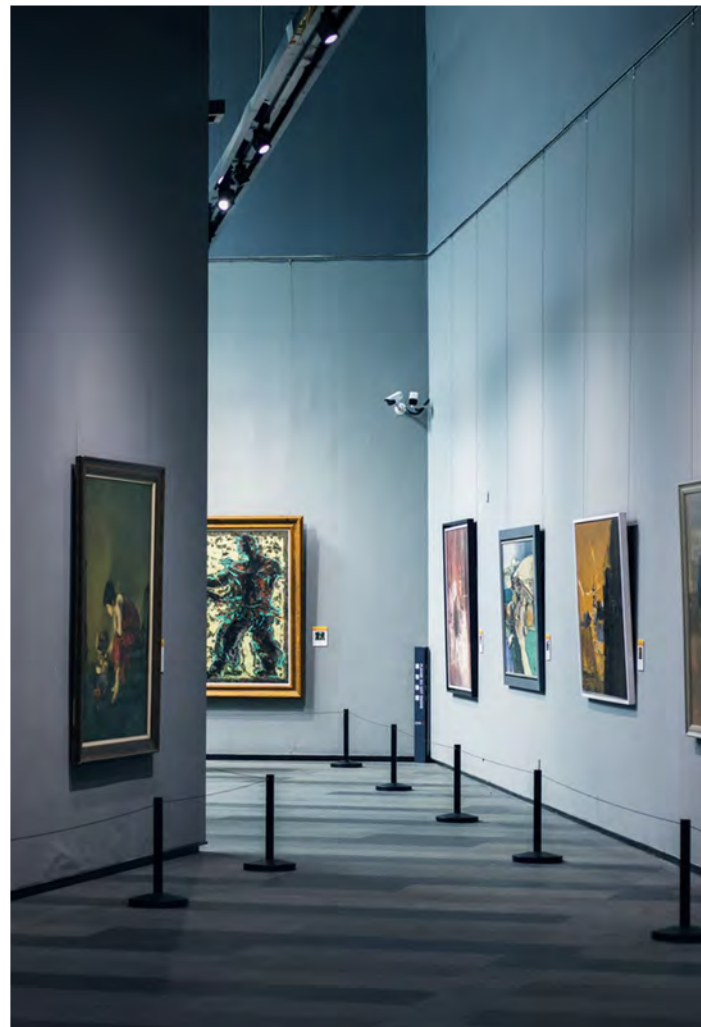

RIKA CORONAFLYKTINGAR

WHAT: Många av New Yorks miljonärer och miljardärer flyttade under våren 2020 ut från städerna till platser som Long Island eller Palm Beach i Florida för att vänta ut pandemin. Några köpte bostäder där bara för att fly från staden och lock downs, och en handelsplattform har till och med öppnats i Four Seasons Resort i Palm Beach av en hedgefondförvaltare som flyttade dussintals anställda och deras familjer till Florida. Sotheby's, Pace och Acquavella öppnar alla tillfälliga gallerier och auktionshus i Palm Beach för att tillgodose den nya inflyttade målgruppen.

SO WHAT: Det har förekommit liknande trender i mer måttlig skala, där invånare i länder med mer strikta restriktioner tillfälligt har flyttat för att arbeta i länder med lättare restriktioner eller i städer med mer grönområden och närhet till natur. Att företag och tjänster redan etablerar sig i mindre städer dit målgruppen flyttar tyder på att det är ett fenomen som öppnar upp för nytänkande, nya marknader men också för potentiellt skapa ett mer permanent utvidgande av erbjudandet. Det finns ett stort intresse av att leva längre bort från storstäder och företag med en flexibel affärsstrategi kan hitta nya sätt att skapa intäkter genom att spegla beteenden hos köpstarka målgrupper.

<https://www.bloombergquint.com/business/wealthy-covid-refugees-lure-top-art-galleries-to-palm-beach>

CORONAINFLUERAD FLYTT

WHAT: Nya Zeelands effektiva strategi i starten av coronapandemin har lockat många utflyttade Nya Zeeländare tillbaka till landet. Man förväntar sig att så många som 100 000 (10%) av landets utflyttade befolkning, kommer att återvända. Detta kommer att ge en "brain gain" där medborgare som annars skulle ha bistått med sin kunskap till andra länder, till exempel Australien, istället utvecklar Nya Zeeland. Landet måste dock fortfarande hitta sätt att behålla återvändare när pandemin är över. Återvändarna riskerar annars att lämna igen på grund av en relativt liten arbetsmarknad i landet. Nya Zeeland sätter hoppet till att återvändandet är kopplat till trygghet och tacksamhet över hur landet har hanterat pandemin, och att återvändare därför kan hitta incitament att stanna kvar. Till skillnad från människor som tvingas återvända till sina hemländer och vanligtvis känner sig förbittrade över situationen.

SO WHAT: Återflytt till länder baserat på deras coronastrategier kan vara till nytta för nationer som haft framgångsrika sådana. Men länder som till exempel Sverige eller Storbritannien, där regeringarnas agerande har kritiserats, kan på längre sikt ha en större utmaning i att locka medborgare att återvända. Det kan i värsta fall istället få medborgare att lämna och flytta någon annanstans. Även om Sverige klarar sig relativt bra, på grund av kortvariga coronaflyktingar som uppskattar mer generöst hållna restriktioner och begränsningar, kan förtroendet på längre sikt behöva byggas upp igen innan landet ses som säkert att leva i.

<https://www.bbc.com/worklife/article/20200827-new-zealands-brain-gain-boostenom>

SLUTSATSER

Med större flexibilitet i arbetslivet ser vi nu, i större utsträckning än tidigare, främst yngre individer flytta till förorter eller mindre städer, delvis drivet av en önskan om ett billigare boende eller ett boende närmare naturen. Det finns en tydlig global rörelse bort från stora städer som San Francisco, London, Auckland och Stockholm, som nu upplever nettoförluster av invånare. Invånare i innerstaden flyttar, eller säger sig vilja flytta, till grönare och lugnare förorter, till sina hemstäder på landsbygden eller till lugnare städer närmare natur och grönområden.

Även fenomen som digitala nomader växer. Det senaste året ökade antalet digitala nomader i USA med 140 procent till 10,9 miljoner människor som lever och arbetar utan fast adress. En större andel arbetstagare än tidigare är även intresserade att arbeta utomlands eller bo utanför storstäderna och arbeta i co-workinghubbar. Flera studier, bland annat The Remote Labs "Attityder i en ny tid", visar att en majoritet av arbetstagarna vill ha en mer flexibel arbetssituation och är mindre benägna att vara heltid på en enda arbetsplats (The Remote Lab, 2020).

Arbetsgivare behöver överväga detta i utvecklingen av arbetsrutiner, anställningsformer och arbetsplatser. och för att också förstå arbetsplatsens funktion i framtiden. Om medarbetarna föredrar att arbeta från andra platser och anställda sprider sig till olika geografiska platser kan företag minska sina kontorslokaler och omvärdera sitt behov av lokaler i framtiden.

Att transformera organisationen till att bli mer distansoberoende kräver inte bara anpassning av arbetssätt utan påverkar hela organisationen från vision, uppdrag, drift, processer, produktportfölj och mycket mer. De branscher eller företag som lyckas dra nytta av fördelarna med att ha människor som jobbar var som helst kan få konkurrensfördelar – inte bara genom att möjliggöra kreativiteten i att skapa nya produkter och tjänster utan också genom att locka till sig de främsta talangerna.

Självklart finns det även risker och utmaningar med flyttmönster och hur de kommer att påverka samhället och arbetslivet framöver. Åre, som just nu är den procentuellt snabbast växande kommunen i Sverige, upplever en prisökning på bostäder, inte bara i Åre by utan även i kringliggande byar. Har man då som bostadssökande inte tidigare varit en del av bostadsmarknaden i Stockholm, är det svårt att konkurrera. Fler hus som tidigare varit fastboende har också blivit visstidsboende där ägarna är skrivna på andra orter vilket kan resultera till en nettoförlust i skatteintäkter.

En annan aspekt är att den grupp som är lätttrörlig och har möjlighet att arbeta på distans ofta är högutbildade höginkomsttagare. Vad som händer med segregationen och den socioekonomiska balansen i de samhällen de lämnar är även det ett frågetecken och utveckling som skulle kunna bli problematisk.

Det är därför viktigt för kommuner och regioner att noga följa de flyttmönster som finns och på vilket sätt de kommer att påverka lokalsamhällen, städer, kommuner och regioner.

Konkurrensen om de mest attraktiva talangerna kommer att hårdna. Genom möjligheten att anställa var som helst kan också den prismässiga konkurrensen att möjliggöra för anställningar i länder med lägre löner. Detta är dock inget nytt fenomen utan har skett under många år inom till exempel produktion. Vi ser idag exempel på företag som aktivt plockar tillbaka produktion till Europa och Sverige. På samma sätt som företag har möjlighet att anställa på distans har även svenska talanger möjlighet att ta anställning på distans. Detta kommer att skapa en större konkurrens för svenska företag som avser anställa personal på de orter de är etablerade på, där värderingar och engagemang för företagets vision och mission kommer att spela en avgörande roll för framtidens arbetskraft när det kommer till vilken organisation de väljer att arbeta på.

Majoriteten av svenska arbetsplatser konstaterar att verksamheten inte kommer gå tillbaka till hur det var innan pandemin, men bara 29 procent har en uttalad policy för om medarbetarna kommer kunna fortsätta arbeta på distans efter pandemin (Svenska nomader, 2021). Få organisationer har också en övergripande strategi för att göra organisationen mer anpassad till distansarbete. Det är viktigt för arbetsgivare att förstå vad framtidens arbetskraft värdesätter, och hur prioriteringar och förutsättningar förändras, för att avgöra hur de bör agera för att fortsätta attrahera och behålla anställda.

Besök **futurion.se** för fler rapporter, spaningar, seminarier och poddar om framtidens arbetsliv.

Futurion är TCO:s och TCO-förbundens tankesmedja

Produktion: Futurion och The Remote Lab
ISBN: 978-91-98556-5-3